

մակ բծերը, որոնք այստեղ այնտեղ
ծկում են լուսաճաճանչ լուսատուի

Մեր տնտեսաբան մամուլը լավատես
կուսած է լուսուսում ուսանողության
երկրասաարդության մասին, նրանց վե
րագրում են այնպիսի արժանաւար
թիւներին, որոնց մասին կոկոզմը հաս
կացողութիւնն անգործ չլռնին, սա մի
դարձանակալ թշնամութիւն, անհրկի
խաղ են վայրենի ծծաղ է, այսպիսով
չլոյում են նրանց ինքնաիրութիւնը
միջկենտրին հարկադրում են իրեն
հսկաներ երեւակայելու, պատուում
համաթութիւնն այն քօղը, որի տա
մատող սերունդէ, ընդհանրապէս իրեն
դեռ ես խաղ պիտի դըւար՝ սրկում մի
անգամայն անվիր յախատանք: Սա
դասապարտելի մի ձև է մամուլի կող
մից, ալլ է ստոր վարմունք, երբ կու
սակցութիւն կապմուտ, թիթհսոյիկ
ներկն է ոտներին նայելով չըմողներին
գրաւելու համար սկը սպիտակ, սպի
տակր սև է նեկի սպայունմ:

Կա մեր զինքը չէ՞, մեր զինքն է ար-
դարությունը և իրականությունը։ Մենք
կասկեք, որ արդի մատուղ սերնդի
մեծամասնությունը տղէտ է, զոր
հասարակ և բարոյական սկզբունքն
էից, զուրկ իւր իրաւունքի և պարտա-
կանութեան զիտ սկզբունքից։ Նա մի
հատարիտ աղիւսն է։

Շատ է դուրսը հայ ժողովրդի, առա-
ւելապէս հայ զիւղացւոյ տոյաւութեան
և վերջին ժամա՛պէսներում էլ նրա

մակիրեայթը, նրանք ի բանց իման հե
սակայն բոլորովին այն չեն: Նոր դո
ծիրը—գանձակալ, իշը չէ տալիս լու
սանկարգութ. թ. ան մթնոլորդի բժհե, այն
տալիս է խորամանկության լրակատար ձև
կերպութիւնը այս տեսակ, ինչ տեսակ
որ տեսանելի կըլնէր, եթէ հեռացնե
լու լրնիք ֆոտոմանկրան: Այս բոցիւն
կարահանութեան առաջին գիւրձնէ ո
սկիւտակի շորժը, ինչպէս այս ա
նոման հարեղայնայն խաւարումնելի
մամանակ, այլ հոգի իրեն արեգակ
սկիւտակի առաջն

Նւ ապաշխար, արեգակի ճառագայթները, որոնք բանաստեղծներին գլուխ բանութեան նիւթ են կոչել, արդէն այլաբանութիւն չէ. ցերեկեան լուսաւուն իրաւ նրանց արձաիւում է իւր շուրջը, նրոնց իրեն ու մեծութիւնը գտնապան են, ինչպէս են երբեք բծիկներ արբեր են: Գործունէութեան ամանաբարձր աստիճանը նկատուել է 1871 թ. նոր, թէև պաղիս դորադր դործունէութիւնը տեղի է ունեցել 1883 թ.ին, իսկ հիմա, վերջն վից ամառայնութիւնացում լուսատոււ գտնուում է լուսնամած գործունէութեան դրուական մէջ, խաղաղ ժամանակամիջոցները կ'սպասուի են մօտաւորագլխ տասնամեկ

մտնողական անկման մօտին, բայց նրա կենքերի բարոյական կոդմբ կամ չափ քիչ, հատ ու կտոր տեղեկութիւններով և ներկայացուած և կամ թէ լուծիման և դատարարութեւր Միհր զոյաթը զգուս քիչ զմանոր մօշուած բանա ձեւ և նք կրկնում, թէ հայ գիւղացիներ ապրում է նախապետական պարզութիւմբ. բայց ի մօտոյ ուսումնասիրելով այդ կենքեր, տեսնում և նք, որ խը բամբաստում է նրա բարոյական թիւս ցանկը, ապ ունի. ած է այն օղը, որ չիչում է նա, աւելին կասնք—նրա մէջ տիրապետում է կրօնական-բարոյական անտարբերութիւն, մի դրութիւն որով պայմանաւորում է որեւէ մօդով լրելով՝ ազգի քայքայիչ բարոյական անկումը, ճիշդ այնպէս, ինչպէս այդ տեսնում ննք հեթանոս աշխարհի Վրդի պարու պատմութիւնից՝ բրիտանական պառաւոր մօտարից փոքր ինչ առաջ. Հարկու աշտ այն կրօնական անտարբերութիւնը չէ, ինչ որ տեսնում ենք հեթանոս-հուովմէական աշխարհում. այն անը կրօնական անտարբերութիւնն առաջ և կու հեթանոսական մարդասէս կրօնի բարոյական դատարարութիւնը և պայծառ, վստի իւրեանքերի սկըսեք

Ինչի բացակայությունը, իսկ այստեղ կրթական անառարելությունն առաջ է դախ հոկտեմբերի պատահաներից—հայ ժողովուրդի և հոգեբանականության ազդեցությունը, քրիստոնեական կրթության բացակայությունը, բարձր սկզբունքները, ու անպիսի գոհարները մեռած հն անհատականություն, անբացատրելի, ուրեմն և անգնահատելի, երկուստեք այ ժողովուրդն հուշում է տեսանք կառնանքի գոհարներին տեսնել ու վաղը, ուղղում և նրան տիրանալ, բայց այդ նրան չի յաջողում, ուրեմն ասել է թե նրա համար գոյություն չունի, նշանակի կը լինել միև ժողովուրդը, ինչ և կարողանալ իրատեսական կրթության տեսանալիս ճշմարտությունը, նա մի յարաչափ և մշտադուրել ապրել է որ կարող է մարդկություն մտաւոր և բարոյական աշխարհի ամենագոյնի վերածննդ լինել, Բնութի նա կարող է մեծ

մտադրել, հազիկան և բարդյալան պա-
հանջներին լիովին յարգեցումն տալ. ահա
էլ այդ աստիճան ինչ է ասում հանճար-
ներին ամուսնոգործիչ ներկայացուցիչը—
Ղուծեն, Ռոյն հոգևոր քաղաքակրթու-
թյունը միշտ առաջադրմէ, հայկի բարոյ-
յքբան կուղէ,—քրիստոնէական քարձ-
րութիւնից և բարոյական քաղաքակր-
թութիւնից, որովս այդ Աւետարանի
մէջ փայլում է՝ շնն աշխիլիւ:

Այս աստիճանի ուրիշ անդամ

տարի, որա պատճառները տակաւին
մեկ յայտնի չեն։
Ի այց ամենահետաքրքիրն այն է, որ
արեւելահային դրօժուներ թեան այս
պատգայտում թիւները արձագանք են
դնում և մեր մոլ րակի վրայ, արտա-
գայտում են մաղխաական պաշկ տա-
րուբերումներին (սատաւ մաղքներ) մէջ
կըքան աւելի մեծ շարժումներ են ի-
նում արեւելի վրայ, այնքան աւելի
սատալի է յաղում սուրբ 179 քիւր-
ման ձեռաւարակեան վրայ ներքին
տար ձեռաւարակեան վրայ ներքին

բիզ է՝ որ կողմնացույցը բուրավիճի
 քան լարում է, և առաջանում են ա-
 հադին մադիկալան փոփոխութիւնն
 լավանդակ երկարագիծ մարյաժանաւազ
 Ամբարկայում, ինչպէս Ներսիսյում
 որի միջոցին ընդհատում են հեռալու-
 տին յարարութիւնները և դադա-
 րում են զորակուց հեռախօսները
 ևւ տակաւին խօսում են լուսառեւ
 մարմիններին միջև զատութիւն
 ներքին մասին Այ տարածութիւն
 նը զատութիւն չէ՝ սա ընդհանրակե-
 մի օգակ է աշխարհները միմեանց
 հատ կապիւտ համար Արեգակնային
 զարհուրելի փոթորիկները, երկրաշարժ-
 ները ու հաղորդակիւնը

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՆԱՄԱԿ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻՑ

ՔԱՄԽԻԻԶ, 26 յունիսի.—Պարսկաստանի Ատրպատական նահանգաժամախի հիւսիսային կողմում գտնւում է պատմական Փայտաղարանը, այժմ Ղարաբաղ գաւառը, որ Սինեանց աշխարհի մի յայտնի ճիւղն է կազմում, մօտ 800 տուն հայ բնակիչներով Այս գաւառը ամօճանմած բազմամարդ գիւղը համարւում է Քէյլան, ուր նստում է այժմեան միւլք Սարգիսը, որ չնորհիւ իւր շաղագործութիւնները սրանից քանի տարի առաջ արժանացել է Պարսկական կառավարչի մի առանձին բարձրագոյն ֆիրմանով միմբել թխան տրուելու՝ իբրեւ իշխան ազատ կերպով Ղարաբաղը բոլոր գիւղերը կառավարելու համար։ Այդ առանձնաշնորհած տիտղոսի փառքին հասնելու յաջողութեան շատ նպաստել է երջանկայիշու Սա. Մխիթարեան արազանի Սրբաշխարհային թեմայի մասաւոր Թաւրիզի մի քանի պատուաւոր հայերի աջակցութեամբ Ղարաբաղի հայերը, հնուց գնահատան թշնամի ազգերի բռնակալութեան տակ ապստամբութիւնների, հալածանքների ու սրածութիւնների մատնեալ լինելոց յետոյ, վերապալս այսօր կարողացել են ապաւն շուշի քաղաքի վայելի մի սերքին անկախութիւնը Սա.

դրան այդ անկախությունը նորից վերականգնած է. — այժմևան մեկը Սարգսյան և նրա եղբոր որդի Ջանգիրի միջև կռիւ է ծագել մեկըության համար, Թաւրիզի առաջնորդարանը լեցած է Բէյլանի զինակներով մի շարք բողոքներով, բողոքում են իրենց այժմևան մեկը Սարգսյան դէմ՝ Բացի այդ բողոքներէր, Ջանգիրի զբոսմամբ անդադար դարադադրել են դալիս, ս. առաջնորդին ներկայանում և պահանջում Ջանգիրին մեկը նստեցնել Սարգսյան տեղ, Սրբազանը այդ մասին մի ուսուցիչ քննիչ է ուղարկել Ղարաբաղի դքորն՝ մանրամասնութիւնները դասին լրակատար տեղեկութիւնները տալու իրեն՝ Ինչպէս պատմում են, մեկը Սարգսյան մօտիկ երկու ազգականներէր մէկին Բէյլան գիւղի մերձակայքում, միւսին Հուշ գիւղում՝ սպանել են հակաբաւորդները, իսկ մի քահանայ էլ Ջանգիրի կողմը պաշտպանելով՝ խուրանակութեամբ վախցրել է սրբազան առաջնորդի ուղարկած քննիչին։

ցնկելով զրդուել է նրան մեկը Սարգսի

պառված մանկան ժյւղներն են, զգալի են նաև այստեղ, ինչպէս և, առհասարակած, մեր հարևան տշխարհներում։— Մարսի և Վեներայի վրայ Դե արդէն մի տեսակ էէջըրտական, ձայնխախտական հալորդակցութիւն է։ Ո՞ր դիտէ, մի գտնոց է մի նոր Եղիսոն մի որևիցէ միջոց հնարէ արեգակի վրայի ձայնիւ լսելու, Մարսի ու Վեներայի վրայ կատարուող, մըրկածուի յուլումներն զգալու, գտնոց տեսնել, Ճիշէ միայն զրանց զուգընթաց է լինում նաև հիւսիսագլ.յւլ. ինչպէս այդ լինում է երկրիւ վրայ։

Ներկայումս միգանում հիւսիսաւայլ.ներկայի շրջանն է ակուում։ տարուայ ակզրից արդէն տասնից աւելի հիւսիսաւայլ է աւաջացել։

Այսպիսով զիտութիւնը տարեց տա-
րի, օրեց օր, քայլ առ քայլ առաջ է
ընթանում տիեզերքի ուսումնասիրու-
թեան մէջ, Արեւի սև թծերն առջի
անգամ գիտնական տեսակէտով դի-
տած է 1611 թուին հայր Շրէյնիքը, որ
Լինզլշտայնի ճիզութիւններէն էր, նա
գիտականութիւն էր արեւի առաջաւան
հայտին այդպիսին ըծեր նկատելով, և այդ
մասին յարգական երկիւղածութեամբ
տեղեկագրեց իւր կարգի վանահօրը

նունով մի բողոքագիր է ուղարկել
չահին՝ մեկը Սարգսին կառավարու-
թեան առջ իրեն պետութեան շահե-
րին վնասակար մարդ դուռն անկողնու-

Ասում են, որ Ջահանգիրը ստացել է նորերես մի զեղեցիկ խաչատաճուկ եռալուկապարտիկեան կողմից և արժանացել է Թաւրիզու արտաքին գործերի մինիստրի դասազամի շնորհած ֆիրմանի, որով ազատ ետեւունք է արուեստանոցն իշխել իւր Տորեքուր տեղ Ղաւթաղի բոլոր դերերի վրայ: Բայց հաստատ ազդերնեքից տեղեկանում ենք, որ արեւզանն արդարացի կերպով պաշտօան է կանգնում միկիք Մարգարեան՝ ճանաչելով նրան իբրեւ ժառանգական միկիք: Գժառար է տան, թէ կառուսարտիկեան և արեւզանի իրար հակառակութեան ալ դիրքն ինչ վախճան կունենա յառմենայն զէպս հարկաւոր է աշտուրդաշտարտիկն այդպիսի ծանր, կենսական նշանակութիւն ունեցող գործի լիարեքութեան, որ մեկիքութեան տալալայ պարտութեան համար մեծ նշանակութիւն ունի Յուսով ենք՝ ա. առաջնորդը՝ ինչպէս առաջ, նոյնպէս և հիմա կրտսրական դեր չի խաղալ, այլ մի պարտութաւորաճ կարգադրութիւնեանի աշա աղգային գործի առաջն տուելու: Սքբազանի հրաւիրանօք այժմ Թաւրիզում է գտնուում միկիք Մարգարեան, որ մի 50—60 տարեկան մարդ է:

Վաչագան:

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Մեծ. պարոն խմբագիր.

Խնդրում ենք ձեր լրագրի մէջ տեղ
տաք այս քանի տողերին:

Գարաբաղի թեմական դպրանոցի հոգաբարձու թիւնեւ սրանով շատաւ մեծ պարգիւի հայ հասարակութեան առաջին շրջին ժամանակներս լրացիւնբերում Նուշեւ թեմական դպրոցի մասին զատաւան ձևով լոյս տեսնող լուրերի իսկական իրողութիւնը:

Հոգաբարձությունն նախագահ պրահայի առաջնորդն իւր յունիսի 21-ին հոգաբարձությունն ուղղած մի թղթով լայնարարում է որ նա արձակուժէ դրողին տեսուչ պ. Լեոն Սարգսեանցին իր ամբողջ խմբով Հոգաբարձութիւնն իր ամբողջ կազմութեամբ իսկոյն բողոքեց նորին վեհափառութեանը՝ սրբապատշաճ առաջնորդի ղարթոյն կանոնադրութեան հակառակ այդ գործողութիւնն զեմ հան նորին վեհափառութեանը երկու հետազրով բարեհասցեց հրամանալրել հոգաբարձութեանն

սրբազան (առաջնորդ) նախա-
կէն համոզուած պիտիլատեսիկը (Արիւ-
նաստեղեան չկրօյալին պատահալեողը),
առաջին զարմացած միա ուսանիլ զիւտով
պատասխանաց, որ նա աշուշտ ցնորա-
զան է, սակայն դիտողին հաճող
պատահաւելու համար, խոստացաւ գոր-
ածել չամբողջ զիշխր այս հրեայթը
նստուգելու համար, Խօքը, երբ միւս
օրը հետզհետէ եկաւ իշխանաւորի փո-
խըմանական վիճիւր ստանալու համար,
նա պատուական եղաւ։ Եւ կարողացի եմ
Երիտասարդի բոլոր շարարութիւննե-
ւ ե կարող եմ ձեզ հաւատացնել, որ-
դեպիւ, որ արիւի վրայ չկան բժեր,
բարաք զոյսթիւն ունին ձեր այքում
կամ ձեր հեռադիտակի ապակիներու
վրայ, Սեւ աւելի հետաքրքրական է
այն որ արեւին մեր զարում 1810 թ.
ստանալէտը այցելելով Պարսիկի դիտա-
նոցը եւ արեւ դիտելով հեռադիտակով
որ ուզել էր Արագոս անունով աստղա-
շխարհին հին լուսատուի վրայ, ոչ
մի կերպ չէր ուզում հաւատալ, որ
այն բիւրը որ տեսնում էր այն միջո-
ւնի սկաւառակի վրայ, իրաւ պատկա-
ն էր արեգակին։

Ոյն ինչ արևային բժեր արդէն դի-
տողութեան առարկայ են դարձած հին
ժամանակներէից, հեռադիտակների գիւ-

գահին, թէ տեսուչը և ուսուցչական
խումբը մնան իրենց պաշտոնում, մին
չև կուղարկուի քննիչ:

Իսկ ինչ շերտաբերում է մի քանի տարադիրներին լուրերին, դպրոցում իր թ է տիրող հակակրօնական ուղղութեան մասին, հոգաբարձութիւնս յայտարարում է այդ լուրերը բոլորովին անհիման և զրպարտութիւն:

Հովաթարձուք՝ Խաչատուր Բան-
թրեանց, Ի. Թադէոսեանց, Զ. Իշխա-
նեանց, Աղէքսանդր Գափինեանց, Կա-
ւիթ Կերսիսեանց, Մինաս Խունուց,
Շուշի, 5 յուլիսի:

୧ ୩ ୨ ୩ ୧ ୩ ୪ ୩ ୨

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պարիզի ոստիկանությունը անխլա
նակա՛ններին մի հաճա՛ղին դա՛սադրու
թիսա՛ն հետը է գո՛ւել, Լո՛նդոնում ապրու
անիշխանականները մտադրը են եղի
մի շա՛րք բռնկու՛մներ առաջանե՛լ
Նի՛դրլանդյան, իտալական անիշխանա
կանները զժճած են եղել յօղս շնդեց
նել իտալական հիւպատոսարանը աշ
բա՛նի համար, որ Պարիզի իտալական
հիւպատոսը նպաստել էր իտալացիներին
Փրանսիայից արտաքսելուն Անգլիական
տնիշխանականները զժճած են եղի
մի շնդեցնելի նիսեան, Բուրբոնքան
կա յու ցնդեցնելու պալատները, Pâlis
de Justice-ը և բորսոն, Այդ բոլոր
չարագործություններն էլ պիտի կատա
րուէին միաժամանակ, Իրա համար Նը
շանակուած ռումբերը պիտի տանէին
Ամէրիկայում ապրող իտալական անիշ
խանականները, Այդ դա՛սադրութեան
մտահամատուրութեանը իմանալով, Պա
րիզի ոստիկանությունը ձեռը է առե
բոլոր նախազգուշական միջոցները, Ար
կա՛թուղիներին կայարաններում օտա
ւորականներին ապրանքները պիտի բա՛
նակա՛ն Յուլիի 13 ի լոյս 14 ի գիշեր
խտեցարկութիւններ են եղել Պարիզում
Լիճոնում և Մարսէյլում:

—Կարեղիցի սպանման գործի տախի-
նետախառնուրթիւնը վեջանալու վրայ է
Կասկածովս են, որ Կաղերիտն մահուան
գառաւթիձը ստանալուց յետոյ, Վնա-
սեկի բողոք առաջ Կաղերիտն ուղում
որ իւր կեանքին չուսում վրջ տան
պղծենն, Միւսնում ապրող իւր եղբ-
րից նամակ է ստացել, որի մէջ գրու-
մն է, թէ Կաղերիտի ընտանիքը ցանկա-
նում է, որ նա իրեն պաշտպանելու
նամար ընելուց Միւսին իրաստաբան
Պողբէյդերին Կարդալով այդ նամակը

աղի շատ առաջ: Այս բժեղի վրայ խոստում են՝ Ուղիղնար և Վիլգիլնորս: Մասնավորապես Լեն չինական համայնագիտությունում մեջ խոսում են այն բժեղի մասին, որ դիտել են չինական աստղագրապիկները 301 և 1205 թ., Արեգակի շուրջը գտած: Ֆարրիցիուսն այն միջոցին, որը տեսնում էր մի բիծ, որ կասեցին, որ այն չէր լինում: Իրաւ, այս բիծը երբեմն աստիճանակի են հասարակ շաշուլ և մինչև անգամ այս տարի դիտել են այդպիսիններն Լիւս ամպլի Բիլիւր, կամ արեւմուտին, բայց դիտությունը ծանր-ծանր և աստիճանակաւ է առաջ գնում: Սակայն չի կասեցին միևնոյնն ասեղ աստղագրապիկությունում վերաբերումը: Ներկայումս նա տեսնում ըստ ճշտութեան է հաստատել Նիկիթի մասին դիտությունն ճիշդերի լէջ ամենից աւելի մեղ հետաքրքրող արեգակն է անշուշտ թող վաղը նա հանգստի է մեր ամբողջ մոլորակն անմիջապէս կ'անպէտքանայ լիովին:

2.

